

Egzegeza SZ – Izbor iz Petoknjižja
petkom u 11:00 <http://amdg.eu/tfmvi>

Knjiga Izlaska

Mojsije – osloboditelj

Izl 1,1 ואלא שמות
“**A** ovo su imena...”
= Nastavak na Post
hebr. Š^emot

Mojsijevo zvanje (Izl 3,1–4,17)

- 2x “Mojsije” – obraćenje, zvanje (3,4)
- שלח *šālah* poslati – הלך *hālak* ići (v10)
- 1. naznaka nevolje (v7.9);
 - Jad, muka (v7), vapaj (v9)
- 2. nalog (v10): Izvedi narod moj!
- 3. prigovor
- 4. obećanje (v12): Ja ću biti s tobom
- 5. znak potpore (4,2-4.6s.9)
 - Štap/zmija (2-4), ruka (6s), voda/krv (9)
- 3 objekta prigovora (3,11.13;4,1)
 - Mojsije – Bog – narod

Tajanstveni sugovornik

- “glasnik Jahvin” (Izl 3,2) – יהוה – “Bog” Elohim (v4) Abraham, Izak, Jakov i (v6)?
 - Amram 6,20
- יהוה = “Ja sam koji jesam” (3,14)
 - “Bit ću, tko god da ću biti”
= uzvišenost, sloboda
 - Bez obuće (3,5)
 - Spomen za naraštaje (3,15)
 - Milostiv kome sam milostiv (33,19b)
- עמי ‘amî moj narod 3,7.10
- ירד *jarad* sići 3,8

Božja pedagogija

□ pet Mojsijevih poteškoća

■ od krize identiteta 3,11; 4,10

□ Tko sam ja? (3,11)

□ Težak na jeziku (4,10)

■ do izvlačenja (Izl 4,13)

□ Šalji koga hoćeš...? (4,13)

– ne bi li ipak netko drugi...?

□ pedagoški postupak

■ dugačak i otvoren razgovor (3,1-4,17)

■ Bog sama sebe očituje (3,14)

■ ne skriva osjećaje (4,14)

□ ljutnja

Slika Izlaska (Izl 14)

- **Vjera, steći pouzdanje**
(אמן Izl 14,31 usp. Post 15,6)
– Tko? U koga?
- **Zajednica, narod**
- **u Boga i Mojsija (usp. 4,1)**
 - Ako mi ne vjeruju? (4,1)
- **Stanje u 14,10:**
- **Velik strah (ירא), krik (צעק) (14,10)**
- **Izopačenje u 11s?**
- **Napad na Mojsija (11s)**
 - Egipat nema grobnih mjesta?
Uzeo si nas da umremo u pustinji (11)
 - Bolje robovanje (12) – kajinovsko lutanje

Precizna pedagogija

- Mojsijev postupak u 14,13:
- “Ne bojte se!” (ירא)
- – korijen problema iz v10 (ירא)
 - ⇔ protunapad, povlačenje, obrana
 - → “pobojali se (ירא) יהוה” (31)
- יָשַׁע *jāša* ‘spasiti – usred voda
 - Mojsijevo iskustvo u Izl 2 + 14,13.30; 15,2
 - “Gledajte *spasenje!*” (v13)
 - יהוה je *spasio* Izraela (v30)
 - “Postao mi je *spasenje*” (15,2)
- “Što *vičeš* (HB, LXX, Vg i Šarić) k meni!” (14,15)
 - Mojsije Bogu (usp. narod u 14,10 צעק)

Božja pobjeda

- יהוה će se boriti za vas (Izl 14,14)
- = Bog čini bezopasnim (14,24s)
 - המם *hāmam* zbuniti, blokirati (24)
 - Blokirani kotači (25)
 - “Egipat” (26x), ne “Egipćani”
- Svrha: 14,4.18.25?
 - “Egipat će spoznati...” v4.18
 - tko govori o i što u v25?
 - Egipat: “יהוה se bori za njih” – spoznaja Boga
- Slika otkupljenja: 14,16.22.29 – nalog, opis, sažetak
- “Posred po mora po suhome”

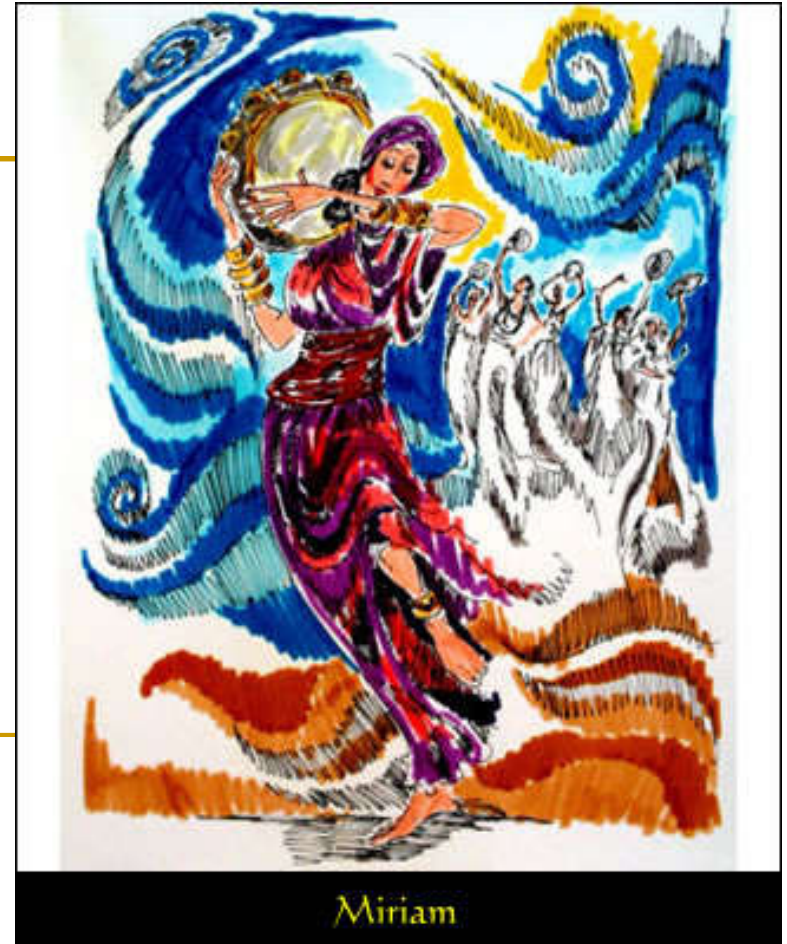
Mirjam

*Proročica
i predvoditeljica*

Izl 15,20s

Br 12

Mih 6,4

Proročica Mirjam

- ❑ Izl 15,20 – čije ime u NZ?
- Isusove majke Marije
- prva נביאה *n^ebi'â*, u Zakonu
 - ❑ “proročica”
- uz središnji događaj u **Izl 14**
 - ❑ Koje riječi govori i odakle joj (**15,21 usp. 1b**)
- “Slavom se proslavio...” (v21 usp. 1b)
- Odgovor, pripjev (ענה *'anâ* “odgovoriti”)
 - ❑ predvodnička uloga u Izl 15,20?
- Sve se pridružuju – dosl. “za njom” (v20)
 - ❑ novo značenje: “pjevati” u v1.21
- nalog “pjevajte” (v21)

Poput velikoga spasitelja

- ❑ Čija sestra (Izl 15,20)?
- Aronova – liturgijska funkcija
 - ❑ Tko rješava sukob u **Br 12,4**
- “Vas troje u šator sastanka...”
 - ❑ Kako zajednica reagira kad je pogođena gubom (**Br 12,15**)
- Čekaju – sačuvan autoritet (v15)
 - ❑ Usp. “Javljam se proroku...” (v6)
 - ❑ spašava li brata u Izl 2?
 - ❑ Što je Mirjam prema (**Mih 6,4**)
 - ❑ Predvoditeljica naroda s Mojsijem

Deset zapovijedi – δεκα λογοι (Izl 34,28 Pnz 10,4)

Sadržaj i kontekst

Sugovornik Božji

- Izl 20,1-17 / Pnz 5,6-21
- Cjelovit dijaloški tekst (“Ti”)
 - Obećanje prije zapovijedi (Izl 19,5s)
- 5x “יהוה” tvoj Bog”
koji sam te izveo (Izl 20,2)
- Izl 20,5.7.10.12:
 - Bog revan, koji se brine za krivnju predaka i kod potomaka (v5)
 - Ime – ne isprazno izgovarati (v7)
 - pripada mu sedmi dan (v10)
 - onaj koji ti daje tlo pod nogama na kojem možeš dugo živjeti (v12)

Istovjetno u Izl 20 i Pnz 5

- Utemeljenje: ja sam te izveo... v2/v6
 - *Stoga nećeš imati drugih bogova*
 - *Zato ćeš čuvati život, brak, vlasništvo, istinu...*
 - **v3; v7:**
- **Zabrana drugih bogova**
 - **v5s; v9s:**
- **Zabrana klanjanja idolima i obrazloženje**
 - **v7; v11**
- **Čuvanje Božjeg imena**
 - **v13-15; v17-19**
- **Ne ubij, ne razaraj brak, ne kradi**

Razlike

- Razlog za Dan Gospodnji u **Izl 20,11; Pnz 5,15?**
 - Izl: počinak Božji, svetost
 - Pnz: izlazak + socijalna dimenzija:
 - “sam si bio sluga”
 - Tko govori u **Izl 20,1; Pnz 5,1?**
 - Bog (Izl) ⇔ Mojsije (Pnz)
 - Dodatak u Pnz **5,12.16?**
 - Mojsijeve riječi Izraelu:
 - “Kao što ti je *zapovjedio* Jahve, Bog tvoj” (roditelji, subota)
 - “ove riječi” 20,1 ⇔ 4,44
 - תורה *tôrâ* Zakon (Pouka)
- Kada: **Izl 19,1.16; Pnz 1,3?**
 - Izl: 3. mjesec – od Izlaska (19,1), 3. dan (v16)
 - Pnz: 1. 11. 40.
 - Gdje: Izl 19,11.18.20.23; Pnz 4,46-49?
 - Izl: brdo Sinaj
 - Pnz: istočno od Jordana, u dolini

